

Vaikuttamisen kärjet 2027

Kunnanhallitus 24.11.2025 § 262

192/00.04.01/2025

Pohjois-Karjalan Vaikuttamiset kärjet 2027

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto käynnistää vuoden 2027 Vaikuttamisen kärjet –asiakirjan laatimisen ja pyytää esityksiänne valmistelua varten. Tarkoituksena on tehostaa edunajamista kokoamalla ministeriökohtaisesti maakuntamme ajankohtaiset hankkeet ja muut valtion päätöksentekoon liittyvät tavoitteet. Samalla linjataan maakunnan kärkihankkeet.

Nyt laadittava julkaisu ja sen pohjalta tehtävä vaikuttamistyö tähtää vuoden 2027 valtion talousarvioon ja seuraavaan hallitusohjelmaan vaikuttamiseen. Maakunnan toimijoilta toivotaan erityisesti työllisyyttä, investointeja ja kasvua edistäviä sekä yritysten ja kuntien toimintaedellytyksiä vahvistavia esityksiä. Pyydämme yhteisöänne määrittelemään toimintanne kannalta kaikkein keskeisimmät lähivuosien asiat ja aloitteet. Esitysten tulee sisältää mahdollisuuksien mukaan seuraava informaatio:

- 1 Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu
 - 2 Valtion talousarvion mukainen momentti (jos tiedossa)
 - 3 Esityksen/hankkeen nimi (määrärahan käyttötarkoitus)
 - 4 Kustannusarvio (kokonaiskustannusarvio ja valtion rahoitusosuus/esitetyn määrärahan osuus)
 - 5 Toimenpiteiden kuvaus ja esityksen/määrärahan perustelut
- Sekä taustatiedot:
- 6 Esityksen luonne (määrärahaesitys/lakialoite/muu)
 - 7 Toteuttamisvalmius (ideavaihe/suunnittelu käynnissä/toteutusvalmis)
 - 8 Toteutusaikataulu
 - 9 Yhteystiedot

Tarkoituksena on koota ministeriökohtaisesti ne asiat, joissa tarvitaan maakunnan ulkopuolista päätöksentekoa. Maakunnan omassa päätösvallassa olevia hankkeita (esim. EU-hankkeet) ei sisällytetä Vaikuttamisen kärjet -asiakirjaan. Valtion rahoitustarpeiden ja määrärahaesitysten lisäksi on mahdollista tuoda esille myös muita edunajamistyöhön liittyviä asioita (lainsäädäntö, politiikkalinjaukset ym.). Edellinen julkaisu (Vaikuttamisen kärjet 2026) on luettavissa maakuntaliiton internetsivulla osoitteessa <https://pohjois-karjala.fi/maakunnan-edunajaminen/>

Pyydämme ilmoittamaan, mikäli asiakirjassa on osaltanne asioita, joiden rahoitus/toteuttaminen on jo varmistunut, tai jotka eivät ole enää muutoin ajankohtaisia. Kuluvan vuoden aikana olemme onnistuneet edistämään useita vaikuttamisen kärkiin sisällytettyjä hankkeita, joten uusille esityksille on tilaa.

Haluamme jatkuvasti kehittää toimintaamme. Pyydämme myös näkemyksiänne siitä, kuinka maakunnan vaikuttamistyötä voidaan uudistaa ja kehittää edelleen. Vaikuttamistyötä ollaan myös painottamassa entistä voimakkaammin maakunnan kehityksen kannalta kaikkein keskeisimpiin asioihin. Pyydämmekin sähköisellä lomakkeella myös nimeämään kolme maakunnan kehityksen ja vaikuttamistyön kannalta tärkeintä kärkihanketta.

Esitysten tulee olla Pohjois-Karjalan maakuntaliitossa viimeistään tiistaina 16.12.2025. Esitykset toimitetaan sähköisellä lomakkeella osoitteessa <https://link.webropol.com/s/vaikuttamisen-karjet-2027>.

Toivomme laadukkaasti valmisteltuja ja tiiviitä esityksiä. Täydentäviä neuvotteluja kuntien ja muiden maakunnan toimijoiden kanssa järjestetään tarvittaessa. Vaikuttamisen kärjet -asiakirja on tavoitteena hyväksyä maaliskuun 2026 maakuntahallituksessa.

Tohmajärven kunnanhallitus esittää Pohjois-Karjalan Maakuntaliitolle alueen kärkihankkeeksi seuraavia hankkeita:

VT9 liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantaminen välillä Niirala - Kemie

1. VT9 liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantaminen välillä Niirala - Kemie.
2. Kustannusarvio: -
3. Esityksen luonne: Määrärahaesitys.
4. Toteutamisvalmius: Vaatii suunnitelmat.
5. Toteutusaikataulu: Suunnitelmat hankkeelle tehtäisiin vuoden 2026-2027 vuosien aikana ja hankkeen toteutus vuosina 2028-2029.
6. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu: Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31).
7. Toimenpiteiden kuvaus ja esityksen/määrärahan perustelut: Pohjois-Savon ELY-keskus on laatinut maantielain (503/2005) 18 §:n mukaisen yleissuunnitelman valtatie 9 parantamisesta välillä Onkamo-Niirala (Tohmajärvi). Valtatiestä tulee suunnitelman myötä korkealuokkainen, turvallinen ja sujuva yhteys, joka palvelee sekä rajaliikennettä että tohmajärveläisiä. Valtatie 9 parantamisen yleissuunnitelmalla varaudutaan liikennemäärän suureen kasvuun. Yleissuunnitelma on laadittu yhteistyössä Tohmajärven kunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Liikennemäärien kasvua ei ole odotettavissa lähitulevaisuudessa Ukrainan sodan vuoksi, jonka myötä myös Niiralan rajanylityspaikka on ollut suljettuna yli kaksi vuotta. Yleissuunnitelman toimeenpano näyttää tämänhetkessä maailmantilanteesta epätodennäköiseltä. Tohmajärven kunnassa koetaan tärkeänä, että nykyisen tielinjauksen liikenneturvallisuutta parannetaan. Esitämme, että Tohmajärven kuntakeskuksen kohdalla rakennetaan kaksi uutta kiertoliittymää. Kiertoliittymien rakentaminen tukisi yritysten toimintaedellytyksiä, liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta. Toinen kiertoliittymä tulisi Asemantien ja Kauppakadun risteyksen kohdalle ja toinen kiertoliittymä Kiteentien ja Tehdastien risteyksen kohdasta 100 metriä kohti pohjoista. Lisäksi Tohmajärven kunta toivoo, että valtatie 9 osalta voitaisiin keskittyä "Kaurilan mutkien" oikaisemiseen valtatie 9 Niiralan päästä Kemieen päin mentäessä. Myös Cemagro Oy:n teollisesta toiminnasta johtuva lisääntynyt raskasliikenne on yhtenä perusteena valtatie 9:n liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamiseksi.
8. Yhteystiedot: Mikko Löppönen kunnanjohtaja, p. 040 105 4001, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi

Valtatie 6 parantaminen Joensuun eteläpuolella – ohituskaistat Honkavaara–Onkamo sekä kevyen liikenteen väylä Hernevaara–Onkamo

Valtatie 6 kehittämistä Joensuun eteläpuolella tulee jatkaa kokonaisuutena, jossa ohituskaistojen lisäksi toteutetaan Hernevaaran eteläisen liittymän ja Onkamon liittymän välinen kevyen liikenteen väylä. Väylän suunnitteluun on osoitettu valtion rahoitusta 450.000 euroa, mutta rahoitus ei kata hankkeen toteutusta, minkä vuoksi lisärahoituksen varaaminen on välttämätöntä.

Kevyen liikenteen väylä on merkittävä liikenneturvallisuutta parantava investointi. Tieosuuden varrella kulkee päivittäin jalankulkijoita ja pyöräilijöitä, mukaan lukien koululaisia ja työmatkaliikkuja, joilla ei nykyisellään ole turvallista väylää. Turvallisen ja jatkuvan kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen mahdollistaa lasten itsenäisen ja turvallisen liikkumisen, vähentää onnettomuusriskejä ja tukee koko alueen arjen sujuvuutta.

Kävely ja pyöräily ovat suomalaisille keskeisiä liikkumismuotoja, ja tutkimusten mukaan turvallinen kevyenliikenteen verkosto lisää merkittävästi arkiliikunnan määrää. Väylä vahvistaa Tohmajärven ja Joensuun välisen työssäkäyntialueen toimivuutta ja tukee kestävän liikkumisen tavoitteita.

Hankkeella on lisäksi merkittävä aluerakenteellinen vaikutus. Tikkalan ja Onkamon alueet sijaitsevat vain noin 30 minuutin etäisyydellä maakuntakeskus Joensuusta. Turvallisen kevyen liikenteen väylän toteuttaminen parantaa alueen saavutettavuutta sekä asumisen vetovoimaa. Väylä tukee uuden asutuksen syntymistä, arjen palvelujen saavutettavuutta ja alueen kokonaiselinkeinojen kehittymistä.

Tohmajärven kunta esittää, että Hernevaara–Onkamo -välinen kevyen liikenteen väylä sisällytetään valtatie 6 parantamisen kärkihankkeisiin ja että hankkeen toteuttamiseen osoitetaan tarvittava valtion lisärahoitus suunnitelmien edetessä.

Rajakuntien elinvoiman turvaaminen

1. Pohjois-Karjalan rajakuntien elinvoiman turvaaminen
2. Kustannusarvio: 1 000 000 euroa (Pohjois-Karjalan rajakuntien osalta).
3. Esityksen luonne: Määrärahaesitys.
4. Toteuttamisvalmius: Vaatii suunnitelmat.
5. Toteutusajataulu: Suunnitelmat hankkeelle tehtäisiin vuoden 2026-2027 aikana ja hankkeen toteutus vuosien 2027-2030 aikana.
6. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu: Työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö.
7. Itärajan kuntien elinvoiman ja elinkeinoelämän edellytysten vahvistaminen on nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa haastavaa. Itärajan kunnat ovat kovimpia kärsijöitä Venäjän hyökkäyssodan jälkiseurauksista. Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen itärajan rajanylityspaikat ovat menneet kiinni. Neuvostoliiton hajotessa ja rajanylityspaikkojen avautuessa tämän myötä syntyi raja-alueen kunnille mahdollisuudet parantaa elinkeinoelämän edellytyksiä. Varsinkin kunnat, joiden läheisyydessä sijaitsee kansainvälinen rajanylityspaikka, paransivat elinkeinoelämän kehittymisen edellytyksiä. Kunnista tuli vetovoimaisempia yritysten sijoittumisen osalta ja rajanylityspaikka toi monelle yritykselle kasvun edellytyksiä. Nykyisessä maailman tilanteessa varsinkin rajakunnat ovat jääneet oman onnensa nojaan. Vihreänsiirtymän mahdollisuudet ovat tähän mennessä tyssänneet kantaverkon puutteellisuuteen ja valvontatoiminnan vaarantumiseen. Läntisen Suomen kunnat saavat tuulivoimasta kiinteistöverotuottoja ja sijoittuvia yrityksiä alueelleen. Samaan aikaan rajakunnat ovat vaille mahdollisuuksia puolustusvoimien tutkajärjestelmän vuoksi pääsemään kiinni tuulivoiman tuomista kiinteistöveroista. Jos halutaan, että itärajalla on jatkossakin ihmisiä mm. turvaamassa koko Suomen turvallisuutta, tarvitaan monipuolisesti keinoja, että alueen ihmisillä on työtä tarjolla, ja että alue on houkutteleva uusille asukkaille. Lisäksi useammat rajakunnat kärsivät hyvinvointialueiden ja tulevan TE-palvelujen niukasta rahoituksesta. Hyvinvointialueen palveluverkkopäätökset tiukassa taloudellisessa tilanteessa tarkoittavat merkittäviä heikennyksiä rajakuntien osalta.

Eri ministeriöiden tulee luoda erillinen ohjelma itärajan kunnille, jolla luodaan kannustinohjelma sille, että alueen ja etenkin rajakuntien alueella yrityksillä on mahdollisuuksia investoida toiminnan kehittämiseen sekä uusilla yrityksillä on verotuksellisia hyötyjä nykytilaan nähden sijoittua alueelle. Yritysrahoituksen lisäksi rahoituslaitokset ovat tehneet lainan saamisesta vaikeaa ja kiinteistöjen vakuusarvoista olemattomia. Valtion tulee luoda erillinen takausjärjestelmä, joka vauhdittaa asuntokauppoja alueella ja turvaa työvoiman saatavuuden tulevaisuudessa. Myös rajakuntien koulutusta vahvistetaan valtion taholta. Tukia painotetaan kunnille, joissa on oma rajanylityspaikka.

Jatkossa EU:n rahan kohdentumisessa valtion edunvalvonnan painopiste tulee olla itärajan maakunnissa ja tuen tulee painottua rajakuntiin.

Yhteystiedot: Mikko Löppönen kunnanjohtaja, p. 040 105 4001, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi.

Asian valmistelija

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Esittelijä

kunnanjohtaja Löppönen Mikko Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Vaikuttamisen kärkiin 2027 seuraavia kärkihankkeita:

- 1) VT9 liikenneturvallisuuden parantaminen ja liikenteen sujuvuuden parantaminen välillä Niirala - Kemie.
- 2) Valtatien 6 parantaminen Joensuun eteläpuolella – ohituskaistat Honkavaara–Onkamo sekä kevyen liikenteen väylä Hernevaara–Onkamo.
- 3) Rajakuntien elinvoiman turvaaminen.

Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan toimittamaan esitykset maakuntaliiton sähköiseen järjestelmään.

Merkittään, että kunnanhallitus kävi keskustelun Karjalan radan merkityksestä. Tohmajärven kunta pitää tärkeänä kunnostuksen edistämistä Imatra – Joensuu -välillä. Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan muotoilemaan neljännen kärkihankkeen Karjalan radan edistämisestä.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti. Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan muotoilemaan neljännen kärkihankkeen Karjalan radan edistämisestä.
